

KEO-10 Heikkinen Janna

10.10.2008
JULKINEN

*EDUSKUNTA,
SUURI VALIOKUNTA,
ULKOASIAINVALIOKUNTA*

Viite

Asia

EU; Kehityspolitiikka; E-kirjelmä Euroopan komission tiedonannosta "Kehitystä edistävä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden alueellinen yhdentyminen"

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti Euroopan komission tiedonannosta valmisteltu muistio "Kehitystä edistävä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden alueellinen yhdentyminen".

osastopäällikkö

Ritva Koukku-Ronde

LIITTEET Euroopan komission tiedonanto

Asiasanat	kehitysmaat, kehitysyhteistyö, ACP/LOME -maat, kauppa ja kehitys
Hoitaa	UM
Tiedoksi	EUE, MMM, OPM, STM, TH, TPK, VM, VNEUS, YM

KEO-10 Nurkkala Silja

16.10.2008
JULKINEN

Asia

Komission tiedonanto: Kehitystä edistävä AKT-maiden alueellinen yhdentyminen

Kokous

Liitteet

Viite

EUTORI/Eurodoc nro:

U-tunnus / E-tunnus:

Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:

Komissio antoi 1.10.2008 tiedonannon (COM(2008) 604 final) Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden (AKT-maat) alueellisesta yhdentymisestä. Tiedonannossa käsitellään AKT-maiden haasteita ja mahdollisuuksia liittyen alueelliseen integraatioon sekä esitetään EU:n tavoitteet ja välineet alueellisen integraation edistämiseksi. Tiedonanto arvioi integraation parantavan AKT-maiden mahdollisuuksia hyötyä globalisoituneesta maailmantaloudesta.

Komission tiedonantoa täydentää kaksi "Commission staff working document" -asiakirjaa, joissa käsitellään tiedonannon sisältöä yksityiskohtaisemmin (SEC(2008) 2539) sekä aluekohtaisesti (SEC(2008) 2538).

Asiakirjat:

COM(2008) 604 final
SEC(2008) 2539
SEC(2008) 2538

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

Art. 179

Käsittelijä(t):

Ulkoasiainministeriö / Pirjo Suomela-Chowdhury, p. 09 160 56272
Ulkoasiainministeriö / Silja Nurkkala, p. 09 160 56344
Ulkoasiainministeriö / Mika Vehnämäki, p. 09 160 56165
Ulkoasiainministeriö / Kent Wilska, p. 09 160 55953

Suomen kanta/ohje:

- Suomi pitää tervetulleena komission alueellista integraatiota koskevaa tiedonantoa.
- Alueellinen integraatio on keskeinen kysymys AKT-maiden talouden ja yksityissektorin kehityksen, maailmantalouteen integroitumisen ja talouskasvun sekä köyhyyden vähentämisen kannalta.

- Alueellisessa integraatiossa ja sen edistämisessä on keskeinen merkitys kauppapolitiikalla, erityisesti kauppapoliittisilla sopimuksilla, jotka luovat olosuhteita ja puitteita maiden keskinäiselle kaupalle ja investoinneille ja edistävät näitä. WTO- ja EPA-sopimusten rinnalla maita pitäisi rohkaista tekemään myös niitä täydentäviä sopimuksia. Lisääntynyt keskinäinen taloudellinen riippuvuus kannustaa osaltaan yhä pidemmälle menevään alueelliseen integraatioon ja lisää taloudellista hyvinvointia sekä turvallisuutta.
- Alueellinen integraatio on keskeinen elementti EU:n ja AKT-maiden välisissä taloudellisissa kumppanuussopimuksissa (Economic Partnership Agreement, EPA). Suomen kehityspoliittisessa ohjelmassa EPA-sopimusten tuki AKT-maille todetaan yhdeksi alueellisen yhteistyömme pääasiallisista kohteista. Kauppaa tukeva kehitysyhteistyö on Suomen kehityspoliitiikan tärkeä painopistealue.
- Maatalous ja maaseudun kehitys ovat AKT-maiden kestävän kehityksen kannalta keskeisiä kysymyksiä, joita tulisi erityisesti painottaa. Samoin tulee painottaa luonnontaloudellisesti, taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti kestävä kehitystä myös alueellisen integraation lähtökohtana. Alueellista lähestymistapaa edellyttävät myös ruokaturvaan, luonnonvaroihin, ilmastomuutokseen, tarttuviin tauteihin ym. liittyvät kysymykset.
- Alueellisen integraation edistämisessä tulee maiden erilaiset tarpeet ja olosuhteet ottaa joustavalla tavalla huomioon. Alueellisen integraation tuessa, kuten muussakin kehitysyhteistyössä, avun tuloksellisuuteen, ml. eri toimijoiden välinen yhteistyö, liittyvät kysymykset ovat keskeisiä, samoin kumppanimaiden omistajuus ja vastuu.

Pääasiallinen sisältö:

1. Taustaa

Komissio on viimeksi antanut tiedonannon alueellisesta integraatiosta vuonna 1995. Erityisesti kahden viime vuoden aikana alueellinen integraatio on ollut ajankohtainen teema EU:n sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden (AKT-maat) välisiä talouskumppanuussopimuksia (ns. Economic Partnership Agreement, EPA) koskevien neuvotteluiden ja 10. Euroopan kehitysrahaston (EKR) myötä. Tiedonanto toteaa antavansa kokonaisvaltaisen vision alueellisesta integraatiosta AKT-maiden kestävän kehityksen avainmekanismiksi. Seuraavassa selostetaan tiedonannon keskeistä sisältöä.

2. Alueellisen integraation haasteet ja mahdollisuudet AKT-maille

Tiedonanto kuvaa AKT-maiden alueelliseen integraatioon liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia.

AKT-maat eivät edelleenkään pääse täysimääräisesti hyötymään globaalista taloudesta, vaikka niiden alueellinen integraatio on erityisesti 1990-luvun puolivälistä lähtien tiivistynyt mm. vapaakauppa-alueiden sekä tulli- ja rahaliittojen muodossa. AKT-maiden ja EU:n välinen kauppa onkin huomattavasti laajempaa kuin AKT-maiden keskinäinen kauppa. AKT-maiden alueellisten markkinoiden erikoistuminen on vähäistä; niiden vienti ei ole toisiaan täydentävää, vaan maat tuottavat ja vievät keskenään samoja tuotteita. Maat ovat riippuvaisia pienestä määrästä vientituotteita ja tiettyjen raaka-aineiden hinnoista, ja niiden taloudet ovat herkkiä hinnanvaihteluille. kansalaisyhteiskunnan ja valtionhallinnon toiminnassa on myös puutteita, AKT-maiden infrastruktuuri on riittämätön ja alueen sisäiset kuljetukset kalliita.

Alueellisen integraation arvioidaan auttavan AKT-maita hyötymään globalisaatiosta ja välttämään sen haittoja sekä tuottavan hyvinvointia alueiden sisäisen kaupan ja erikoistumisen myötä. Tämä tulee toteuttaa kestäväällä tavalla, siten ettei se vahingoita ympäristöä ja että edut jakautuisivat tasaisesti eri alueiden kesken. Kauppaa kehitetään lakien harmonisoinnin, kaupanesteiden poistamisen, infrastruktuurin parantamisen ja hallinnon luotettavuuden lisäämisen kautta.

3. EU:n näkemys alueellisesta integraatiosta ja kehityksestä

Tiedonanto määrittelee alueellisen integraation prosessiksi, jossa maat yhteisestä sopimuksesta ylittävät niitä naapureistaan erottavat poliittiset, fyysiset, taloudelliset ja sosiaaliset esteet ja tekevät yhteistyötä yhteisten resurssien hallinnoimiseksi. Alueellisen integraation kolmeksi pääasialliseksi tavoitteeksi, joiden tulisi ohjata EU:n toimia AKT-maiden integraatioprosessien tukemisessa, todetaan:

- *Poliittinen vakaus* taloudellisen kehityksen edellytyksenä: konfliktien estäminen/ ratkaiseminen ja ihmisoikeuksien edistäminen sekä alueellinen integraatio luottamuksen, ymmärryksen ja keskinäisen riippuvuuden lisääjänä.
- *Taloudellinen kehitys*: tavaroiden, palveluiden, pääomien ja ihmisten vapaa liikkuminen investointien edesauttajana, talouskasvun luojana ja etelä-etelä-kaupan lisääjänä; sopivan määrän alueellista ja alueiden välistä kilpailua todetaan valmistavan maita globaaliin talouteen ja alueellisen integraation toimivan kasvun ja köyhyyden lievittämisen välineenä.
- *Alueelliset julkishyödykkeet*: vain naapurimaiden keskinäisellä toiminnalla voidaan vastata ruokaturvan, luonnonvarojen, biodiversiteetin, ilmastonmuutoksen ja tarttuvien tautien asettamiin haasteisiin.

4. EU:n tuki alueelliselle integraatiolle ja kehitykselle AKT-maissa; esitetty lähestymistapa

Tiedonannon mukaan EU:n tulisi tukea seuraavaa viittä prioriteettia:

AKT-maiden alueellisten instituutioiden vahvistaminen: tuki rauhalle ja vakaudelle AKT-maiden välillä ja sisällä, institutionaalisten rakenteiden vahvistaminen ja yksinkertaistaminen sekä maiden omistajuuden vahvistaminen näissä asioissa.

Alueellisten markkinoiden rakentaminen: palvelusektorin kehittäminen ja investointeja koskevia sääntöjen muuttaminen läpinäkyvämmiksi ja pysyvämmiksi; yritystoiminnan tukeminen selkeyttämällä yrityslainsäädäntöä, määrittelemällä teollisuuden standardeja ja kehittämällä tekijänoikeuksia ja verotusta; tullijärjestelmien kehittäminen.

Yritystoiminnan tukeminen: tuotantokapasiteetin vahvistaminen kehittämällä tuotanto- ja vientistrategioita sekä alueellista koulutusta ja tutkimuslaitoksia; alueellisten rahoitusmarkkinoiden kehittäminen pääoman saannin turvaamiseksi AKT-maille yritystoimintansa (erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten) kehittämiseen; yritysten välisten verkostojen ja elinkeinoyhdistysten kehittäminen tuotantoketjujen laajentamiseksi.

Alueellisten infrastruktuuriverkostojen parantaminen: huomion kiinnittäminen etenkin tie-, energia- ja viestintäverkostojen puutteisiin sekä panostaminen niiden ongelmakohtiin.

Alueellisten politiikkojen kehittäminen kestäväen kehityksen edistämiseksi: ruokaturvan ja maataloustuotannon osalta standardien yhtenäistäminen alueellisten

maataloustuotemarkkinoiden toiminnan parantamiseksi; rajat ylittävien ympäristöongelmien torjuminen kattavalla ja tehokkaalla alueellisella politiikalla; ilmastonmuutoksen torjuminen ja biodiversiteetin suojeleminen; kala-, metsä- ja vesitalouden sekä energiavarojen kestävästi kehitykseen panostaminen alueiden tarpeista riippuen; sosiaalisen koheesion tukeminen ja alueellisen politiikan hyötyjen ja haittojen jakautuminen tasaisesti maiden välillä ja sisällä.

5. EU:n välineet AKT-maiden alueellisen yhdentymisen tukemiseksi

EU:n välineistä AKT-maiden alueellisen yhteistyön tukemisessa todetaan tiedonannossa seuraavaa:

EU:n tuki AKT-maiden alueelliselle integraatiolle perustuu Cotonoun sopimuksen periaatteisiin: omistajuuteen, dialogiin ja kestävästi kehitykseen. EU kunnioittaa AKT-maiden valintoja alueellisen integraation tavoitteiden määrittämisessä, prosessin nopeudessa ja kohdentamisessa. Tämä edellyttää myös AKT-maiden ponnisteluja ja vastuuta.

EU:n ja AKT:n väliset poliittiset kumppanuudet alueellisen kehityksen edistämiseksi
Tiedonanto viittaa Karibian ja Tyynenmeren aluestrategioihin sekä EU-Afriikka-yhteisstrategiaan. Näiden puitteissa käytävä vuoropuhelu keskittyy erityisesti rauhaan, turvallisuuteen ja konfliktien ehkäisyyn. Kokemuksia jaetaan integraatiosta ja yhteisten politiikkojen muodostamisesta.

Poliittinen dialogi alueellisella tasolla Cotonoun sopimuksen hengessä
Tiedonanto toteaa että tämän vuoropuhelun vahvistamiseksi alueellisella tasolla EU:n tulisi vahvistaa alueellisesta integraatiosta käytävää dialogia ml. alueellisia kysymyksiä koskevien säännöllisten konsultaatioiden käynnistäminen kansallisten viranomaisten kanssa; tukea alueiden välistä kokemusten vaihtoa ja mahdollisia vertaisarvioita maiden välillä; jakaa AKT-maiden näin halutessa kokemuksiaan omista talous-, koheesio-, ruokaturvallisuus-, maatalous-, liikenne-, ympäristö- ja energiapolitiikoistaan; laajentaa alueellista integraatiota koskevaa dialogia (liike-elämä, kansalaisyhteiskunta, parlamentit); rohkaista akateemisten tahojen relevantteja aktiviteetteja.

Kehityspolitiikka: EU:n kehityspoliittinen julkilausuma käytännössä

Tiedonanto toteaa, että v. 2008-13 tuki alueelliselle integraatiolle vahvistuu 10. EKR:n kautta. Se vaatii jäsenmaita osaltaan lisäämään aktiviteettejaan. EU:ta kehoitetaan avun tuloksellisuuden periaatteiden mukaisesti luomaan yhteinen lähestymistapa AKT-maiden alueelliseen kehitykseen:

- Yhteisön alueellisen ohjelmoinnin tulisi olla ensimmäinen askel kohti EU:n yhteistä alueellista ohjelmointia.
- Parhaillaan suunnitellaan EU:n alueellisia Aid for Trade -paketteja, jotka ovat EU:n Aid for Trade –strategian toimeenpanoa ml. tuki EPA-sopimusten toimeenpanolle. Komissio vetoaa jäsenmaita että ne huomattavasti lisäävät kontribuutioitaan ja näin mahdollistaisivat paketit mahdollisimman nopealla aikataululla.
- Kansallisia ja alueellisia resurssien mobilisointi on tärkeää; tukea tulisi ohjata erityisesti vähemmän kehittyneille maille.
- EU:n tulisi lisätä koordinaatiota ja yhteistä ohjelmointia muiden kehitysinstituutioiden (kuten alueellisten kehityspankkien) kanssa.

Tiedonanto toteaa, että tulevina vuosina 10. EKR:n alueelliset ohjelmat ovat EU:n AKT-maille suuntaaman alueellisen integraation tuen pääasiallinen väline. Alueellisen tuen osuuden kasvu 10. EKR:ssä heijastelee tätä kehitystä.

Tiedonannon mukaan tulevat alueelliset strategiat (Regional Strategy Paper, RSP) ja ohjelmat (Regional Indicative Programme, RIP):

- tukevat alueellisia rauhan ja vakauden ylläpitämiseen tähtääviä mekanismeja
- kiinnittävät erityistä huomiota alueelliseen taloudelliseen integraatioon (lähes 75 % tuesta kohdennettaneen tähän).
- painottavat taloudellisessa integraatiossa markkinoiden yhdentymistä, tuotantokapasiteetin kehittämistä, infrastruktuuriverkoston parantamisesta ja kestäväää energiapolitiikkaa. Erityisesti painotetaan EPA-tukea: lähes puolet Karibian alueen RIP:stä allokoidaan tähän.
- heijastelevat AKT-maiden erilaisia kehitysprioriteetteja: esimerkiksi Tyynenmeren alueella paino on kalastuskysymyksissä ja Keski-Afrikassa metsätaloudessa.
- tukevat hyvää alueellista hallintoa; paino ei-valtiollisten toimijoiden kapasiteetin vahvistamisessa.

Myös 10. EKR:n kansallisissa ohjelmissa enemmän painoa annetaan alueellisille kysymyksille. 30% kansallisesta tuesta liittyy taloudelliseen kehitykseen, ja merkittävällä osalla tästä on alueellinen fokus. EKR:n maittain/alueittain jakamaton tuki (all-ACP envelope) tukee myös alueellista integraatiota.

Komissio ja Euroopan investointipankki (EIP) pyrkivät vahvistamaan EIP:n Investointifasilititeetin (IF) ja 10. EKR:n alueellisten ohjelmien (RIP) välistä synergiaa AKT-maiden yritystoiminnan kehittämiseksi. CDE:n (Centre for the Development of Enterprises) toimintaa tulisi tehostaa.

EU-Afriikka Infrastructure Trust Fundin tukemista jatketaan osana EU-Afriikka-kumppanuuden infrastruktuuriyhteistyötä. Vastaavien mekanismien perustamista harkitaan Tyynenmeren ja Karibian kohdalla. Osana EU-Afriikka-strategian toimeenpanoa EU tukee Afrikan rauhanrahaston kautta paikallisten toimijoiden roolia rauhan ja turvallisuuden edistämiseksi.

EU:n budjetin kautta rahoitetuilla ohjelmilla todetaan myös olevan tärkeä rooli alueellisen toiminnan tukemisessa – esim. kehitysrahoitusinstrumentti DCI:n osalta ruokaturvaan, ympäristöön ja luonnonvarojen kestäväään hallinnointiin liittyvät temaattiset ohjelmat. Komission esittämä elintarvikkeiden hinnanousuun liittyvä ruokaturva-asetus mainitaan myös, samoin stabiliteetti-instrumentti.

Tiedonanto esittää avun 'strategisuuden' lisäämistä seuraavilla tavoilla:

- vähittäinen siirtyminen hankeavusta ohjelma-apuun
 - yhteisrahoituksen ja delegoidun yhteistyön kaltaisten järjestelyiden aktiivinen edistäminen
 - alueelliset rahastot
 - aidosti alueellisten projektien priorisointi
 - alueellisen dimension vahvistaminen kansallisella tasolla
- Myös alueiden välistä yhteistyötä tulisi tukea.

6. Kauppapoliittiset haasteet AKT-maissa

Kokonaisvaltaisten alueellisten EPA-sopimusten todetaan olevan keskeinen instrumentti EU:n ja AKT-maiden alueellisen integraation edistämiseen tähtäävässä kumppanuudessa.

Alueellisten EPA:ojen todetaan erityisesti:

- edistävän alueellista tavarakauppaa koskevien sitoumusten tehokasta toimeenpanoa
- laajentavan alueellista kauppaa palveluihin ja edistävän investointeja

- konsolidoivan alueelliset kauppasäännöt keskeisten säätelyyn liittyvien kysymysten kuten kaupan teknisten esteiden osalta

EPA-sopimukseen sisältyy alueellisen ja kansallisen tason uudistuksia, samoin kuin kehitysyhteistyöhön liittyviä kohtia, joiden puitteissa EU sitoutuu tukemaan AKT-maita näiden sopeutumisprosessissa.

Tiedonanto toteaa, että auki olevat kysymykset ja AKT-maiden huolet käsitellään joustavalla tavalla, kansainvälisten kauppasääntöjen mukaisesti ja varmistaen edistymisen kohti täysiä alueellisia EPA-sopimuksia. AKT-maiden erilaiset tarpeet ja kehitystasot sekä olemassa olevat alueelliset integraatioprosessit otetaan prosessissa huomioon – EPA:ojenhan täytyy pohjautua olemassa oleviin alueellisiin integraatioprosesseihin ja tukea niitä.

Muina kauppapoliittisina haasteina tiedonanto mainitsee ruokakriisin, jonka osalta tarvitaan pikemminkin alueellisen tason kuin kansallisia päätöksiä.

Tiedonanto toteaa että EU:n alueellista integraatiota edistävien toimien tulee osaltaan tukea pitkän tähtäimen pyrkimyksiä kohti laajempaa Afrikan integraatioprosessia.

7. Johtopäätökset

Alueellisen integraation tulisi tiedonannon mukaan olla EU:n kehityspolitiikan sekä EU:n ja AKT-maiden välisten suhteiden peruseriaate. Alueellinen integraatio edistää poliittista vakautta ja nopeuttaa koordinoitujen rakenteellisten reformien sekä vähittäisen kaupan avaamisen kautta AKT-maiden talouksien kasvua. Siten se keskeisesti edistää vuosituhattavotteiden saavuttamista ja köyhyiden vähentämistä AKT-alueilla.

Kansallinen käsittely:

Ulkosuhdejaosto ja 133-jaosto

Eduskuntakäsittely:

Suuri valiokunta, ulkoasiainvaliokunta

Käsittely Euroopan parlamentissa:

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema:

Taloudelliset vaikutukset:

Komission tiedonannolla ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia kansallisesti eikä yhteisölle.

Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät:

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi

FI

FI

FI



EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 1.10.2008
KOM(2008) 604 lopullinen

**KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE SEKÄ ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Kehitystä edistävä AKT-maiden alueellinen yhdentyminen

{ SEC(2008) 2538}
{ SEC(2008) 2539}

KOMISSIION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE SEKÄ ALUEIDEN KOMITEALLE

Kehitystä edistävä AKT-maiden alueellinen yhdentyminen

1. MUUTTUVA YMPÄRISTÖ¹

Globalisaatio on päässyt vauhtiin, ja se on merkinnyt uudenlaista keskinäistä taloudellista riippuvuutta, johon Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) valtiot eivät täysimääräisesti osallistu. Alueellinen yhdentyminen nähdään enenevässä määrin välineenä nauttia hyödyistä ja torjua globalisaation kielteiset vaikutukset.

Eurooppa on pitkän aikaa tukenut kehitysmaiden alueellista yhdentymistä, mutta komissio on viimeksi linjannut näkemyksiään vuonna 1995². Tällä hetkellä alueellinen yhdentymisen on vahvasti esillä Euroopan unionin kehityspolitiikassa³ ja lisäksi useilla viimeaikaisilla toimintapoliittisilla aloitteilla on suora vaikutus tai ne ovat keskittyneet AKT-maiden alueelliseen yhdentymiseen. Merkittävää kehitystä erityisesti kahden viime vuoden aikana ovat olleet kymmenennen Euroopan kehitysrahaston (EKR) alueellinen ohjelmasuunnittelu ja talouskumppanuussopimusten tiiviit neuvottelut AKT-maiden kanssa.

Kuitenkin voidaan tehdä enemmän ja paremmin. On syytä arvioida tilanne, tarkastella Euroopan unionin toimien johdonmukaisuutta ja linjata tulevat toimet. Tiedonannossa esitetään EU:n tarkistettu, kattava ja johdonmukainen näkemys, jonka mukaan alueellinen yhdentymisen on keskeinen mekanismi kestävä kehityksen aikaansaamiseksi AKT-maissa. Tiedonannossa käsitellään myös julki alueiden poliittisen ja toimintapoliittisen yhteistyön roolia ja kehoitetaan jäsenvaltioita puolustamaan yhteistä näkemystä ja yhteisiä periaatteita.

2. SAAVUTUKSET JA HAASTEET AKT-MAIDEN ALUEELLISESSA YHDENTYMISSÄ

AKT-maiden alueellinen yhdentymisen on 1990-luvun puolivälistä alkaen tasaisesti syventynyt ja laajentunut. Huomattavimmat saavutukset ovat ponnistelut vapaakauppa-alueiden sekä tulli- ja rahaliittojen luomiseksi. Kuitenkin vähäisen yhdentymisen hinta on edelleen liian korkea. Erityishaasteet vaihtelevat alueittain, mutta kaikkialta on löydettävissä seuraavat viisi ongelmaa:

- **Heikko sitoutuminen ja hallintoelinten valmiuksien puuttuminen alueellisella ja kansallisella tasolla.** Tähän sisältyvät valtuuksien riittämättömyys, oikeudellisten ja poliittisten välineiden puuttuminen toimintapolitiikan tehokasta toteuttamista varten sekä sidosryhmien, erityisesti kansalaisyhteiskuntien ja kansallisten viranomaisten, heikko sitoutuminen.

¹ Lisää taustatietoja on komission valmisteluasiakirjassa (SEC(2008) 2539, 1.10.2008).

² Komission tiedonanto Euroopan yhteisön tuesta kehitysmaiden alueellista taloudellista yhdentymistä koskeville hankkeille, KOM (1995) 219 lopullinen, 16.6.1995.

³ Kehityspolitiikkaa koskeva eurooppalainen konsensus, http://ec.europa.eu/development/policies/consensus_en.cfm

- **Alueellisten markkinoiden pirstaleisuus.** Taloudellista yhdentymistä koskevien sopimusten täytäntöönpanoa olisi parannettava. Lisäksi olisi yhdenmukaistettava päällekkäisiä ja epäyhtenäisiä yhdentymisen etenemissuunnitelmia ottaen huomioon kunkin alueen (erityisesti saarialueiden) erityispiirteet.
- **Talouksien liiallinen yksipuolisuus** johtaa merkittävään riippuvuuteen joistakin vientihyödykkeistä sekä siihen, että eri maiden taloudet eivät täydennä toisiaan.
- **Tehoton infrastruktuurien yhteenliittäminen,** jonka tuloksena alueiden sisäisten kuljetusten ja palvelujen kustannukset ovat aivan liian korkeita.
- **Alueellisia toimintapolitiikkoja olisi tehostettava, jotta yhteisiä haasteita voitaisiin käsitellä kestävässä kehityksessä tukevalla tavalla** vähentämällä tehostetun taloudellisen yhdentymisen haitallisia ulkoisia vaikutuksia, maksimoimalla taloudellisen yhdentymisen ja kestävä kasvun välisiä yhteisvaikutuksia ja jakamalla tasaisemmin alueellisen yhdentymisen etuja ja kustannuksia.

3. EU:N NÄKÖKULMA KEHITYSTÄ EDISTÄVÄÄN ALUEELLISEEN YHDENTYMISEEN

Alueelliselle yhdentymiselle ehdotetaan seuraavaa, Cotonoun kumppanuussopimusta ilmentävää laajaa määritelmää: Alueellisessa yhdentymisessä kaadetaan yhteisellä sopimuksella maita toisistaan erottavia poliittisia, fyysisiä, taloudellisia ja yhteiskunnallisia raja-aitoja ja tehdään yhteistyötä yhteisten luonnonvarojen ja alueellisten voimavarojen hoitamiseksi.

Monille AKT-alueille Euroopan kokemukset toimivat mallina. Poliittiset tavoitteet ja alueellisen yhdentymisen erityistavoitteet ovat laajasti käsitettyinä samanlaiset. Kuitenkin AKT-maissa käytetyt menettelytavat pohjautuvat useammin konsensuaaliseen yhteistyöhön ja yhteensovittamiseen kuin ylikansalliseen suvereniteetin jakamiseen.

Alueellisessa yhdentymisessä voidaan erottaa kolme keskeistä tavoitetta:

- **Poliittinen vakaus** on edellytys taloudelliselle kehitykselle. Alueellisilla organisaatiolla on kasvava rooli maiden sisäisten ja niiden välisten konfliktien purkamisessa ja ihmisoikeuksien edistämisessä. Alueellisella yhdentymisellä voidaan myös rakentaa luottamusta, lisätä ryhmien välistä ymmärrystä ja syventää keskinäistä riippuvuutta.
- **Talouskehitys:** suuremmilla ja yhdenmukaisemmilla markkinoilla tavaroiden, palvelujen, pääoman ja ihmisten vapaa liikkuvuus mahdollistaa mittakaavaetuja ja edistää investointeja. Kaikki tämä vauhdittaa taloudellista kasvua ja lisää etelä-etelä-suuntaista kauppaa. Oikea yhdistelmä asteittain lisääntyvää alueellista ja ulkopuolelta tulevaa kilpailua sekä harkittu suoja mahdollistaa joustavan yhdentymisen maailman kauppajärjestelmään ja tekee alueellisesta yhdentymisestä kasvun ja nopeutetun köyhyyden vähentämisen välineen.
- **Alueelliset julkishyödykkeet:** vain yhteistyöllä naapurivaltioiden välillä voidaan käsitellä monikansallisia haasteita, joita liittyy elintarviketurvaan, luonnonvaroihin, luonnon monimuotoisuuteen, ilmastomuutos sekä tuhoeläinten ja tautien valvontatyöhön.

Tämän määritelmän ja moniulotteisen näkemyksen alueellisesta yhdentymisestä tulisi ohjata kaikkia EU:n toimia⁴ AKT-maiden yhdentymisprosessien tukemiseksi.

4. EHDOTUS LÄHESTYMISTAVAKSI EU:N TUKEMALLE KEHITYSTÄ EDISTÄVÄLLE AKT-MAIDEN ALUEELLISELLE YHDENTYMISELLE

Vastauksena 2. luvussa mainittuihin viiteen haasteeseen EU:n tulisi sitoutua tukemaan seuraavia viittä painopistealuetta⁵. Tämä tulisi tehdä jokaisen alueen strategisen kehittämissuunnitelman ja vuoropuhelun pohjalta, jossa kartoitetaan yhdessä haasteet. Sen tulisi keskittyä alueellisiin erityispiirteisiin ja tarpeisiin.

4.1. Alueellisten instituutioiden vahvistaminen

EU:n olisi tuettava:

- *alueellista hallintoa ja yhteistyötä rauhan ja vakauden hyväksi* sekä valtioiden välillä että niiden sisällä mukaan luettuna ihmisoikeuksien edistäminen.
- *institutionaalisten valmiuksien parantamista alueellisella ja kansallisella tasolla* vahvistamalla kansallisia valmiuksia alueellisten toimintapolitiikkojen toteuttamiseen.
- *institutionaalisen rakenteen* ja yhdentymistä koskevien etenemissuunnitelmien *yksinkertaistamista*.
- *Voimakkaampaa osallistumista alueelliseen yhdentymiseen* ottamalla prosessiin monipuolisemmin mukaan kansallisia ja alueellisia sidosryhmiä.

4.2. Alueellisten yhdentyneiden markkinoiden rakentaminen

EU:n tulisi jatkaa näiden alueiden tukemista muun muassa seuraavissa asioissa:

- *tavarakaupan alueellisten sitoumusten toteuttaminen* mukaan luettuina tullijärjestelmien nykyaikaistaminen ja julkisten tulojen keräys
- *palvelualan ja investointien yhdentäminen* alueellisten markkinoiden kilpailun lisäämiseksi, liian suurten palvelukustannusten alentamiseksi sekä avoimempien ja vakaampien alueellisten investointisääntöjen luomiseksi
- *kaupan tekniset esteet ja terveys- ja kasvinsuojelustandardit*: standardointi ja yhdenmukaistaminen kansainvälisten standardien kanssa poistavat työläästä valvonnan, parantavat elintarvikkeiden turvallisuutta alueella ja helpottavat alueella tuotettujen tavaroiden pääsyä kansainvälisille markkinoille
- *Rahaliitto*: AKT-mailla on pitkälle tähtääviä suunnitelmia alueellisten rahaliittojen toteuttamiseksi. Niissä olisi otettava huomioon, että rahaliiton ja taloudellisen yhdentymisen olisi edettävä yhdessä. EU on valmis jakamaan AKT-kumppaneiden kanssa omia kokemuksiaan yhdentymisestä ja toimintapolitiikkojen yhteensovittamisesta. Kysymys makrotaloudellisesta yhteensovittamisesta saa enemmän huomiota yksittäisten

⁴ Tähän sisältyy kauppaa ja alueellista yhdentymistä koskeva EU:n ja Afrikan kumppanuus.

⁵ Katso 5. lukua välineistä.

maiden kanssa käydyssä vuoropuhelussa, joka koskee EY:n yleisestä talousarviosta maksettavaa tukea.

4.3. Yritystoiminnan kehittämisen tukeminen

EU:n olisi vahvistettava yritystoiminnan kehittämiseksi ja tuotantokyvyn parantamiseksi antamansa tuen alueellista ulottuvuutta aloilla, joilla alueellisen tason toiminta tuo lisäarvoa:

- **sääntely-ympäristön tehostaminen** (esimerkiksi liiketoimintaa ja yrityksiä koskevat lait, teolliset standardit, immateriaalioikeudet, kilpailulait, veropolitiikka mukaan luettuna veropetosten torjunta);
- **tuotantovalmiuksien vahvistaminen** (teollisuus- ja vientistrategioiden kehittäminen, alueelliset koulutus- ja tutkimuslaitokset);
- **alueellisten rahoitusmarkkinoiden kehittäminen** alueellisen ja ulkopuolisen pääoman hankkimiseksi yritystoiminnan, erityisesti pk-yritysten, kehittämistä varten;
- **yritysten välisen yhteistyön edistäminen** sekä tuotantoverkkojen ja toimitusketjujen että liike-elämän järjestöverkkojen kehittämiseksi.

4.4. Alueellisten infrastruktuuriverkkojen yhdistäminen

EU:n tulisi tukea infrastruktuurikannan lisäämistä keskittyen kansallisten maantieverkkojen sekä energia- ja televiestintäverkkojen välisten puuttuvien yhteyksien täydentämiseen. EY:n tukea infrastruktuurin rakentamiselle ja muun muassa EU:n ja Afrikan infrastruktuurikumppanuudelle lisätään 50 prosenttia 9. EKR:n (2000–2007) ja 10. EKR:n (2008–2013) välillä. EU:n jäsenvaltioiden tulisi liittyä mukaan näihin toimiin.

4.5. Alueellisten kestävä kehityksen politiikkojen kehittäminen

EU:n tulisi tukea alueita niiden pyrkiessä yhteisiä haasteita koskevaan yhteistyöhön, jossa alueellinen lisäarvo on suurin alueiden väestön kestävä toimeentulon kannalta. Alueesta riippuen aiheita voivat olla

- **elintarviketurva ja maataloustuotanto:** Politiikkojen ja standardien yhtenäistäminen, alueelliset tietojärjestelmät elintarvikkeiden ja maatalouden tuotantopanosten alueellisten markkinoiden toimivuuden parantamiseksi, alueellisten elintarvikevarastojen hallinto sekä maaperän huonontumisen ja aavikoitumisen torjunta voivat parantaa elintarviketurvaa;
- **luonnonvarojen yhteinen hallinta:** Rajat ylittäviä ympäristöongelmia voidaan hoitaa vain kattavalla ja tehokkaalla alueellisella politiikalla. Euroopan yhteisö tukee erityisesti ilmastonmuutosta ja biologisen monimuotoisuuden köyhtymistä torjuvia toimia sekä kalatalouden, metsien, energiavarojen ja vesialueiden kestävä hoitoa;
- **sosiaalinen yhteenkuuluvuus alueellisella tasolla:** Kansallista ja alueellista tulonjakoa tasoittavat toimet ovat tärkeitä, jotta alueellisen yhdentymisen kustannukset ja hyödyt jakautuisivat tasaisesti maiden välillä ja sisällä.

Edellä mainittuja toimia tukevat myös **tiede- ja teknologiavalmiuksien** kehittäminen, jotta tieteellä voitaisiin paremmin edistää ongelmien ratkaisemista, kasvun edistämistä ja köyhyyden vähentämistä.

5. EU:N KEINOJEN TÄYSIMITTAINEN HYÖDYNTÄMINEN AKT-MAIDEN ALUEELLISEN YHDENTYMISEN TUKEMISEKSI

EU:n antama tuki AKT-maiden alueelliselle yhdentymiselle pohjautuu Cotonoun kumppanuussopimuksen peruseriaatteille: omistajuuteen, vuoropuheluun ja kestävään kehitykseen. Tämän mukaisesti EU kunnioittaa kumppaniensa tekemiä valintoja niiden yhdentymistä koskevista tavoitteista, suunnittelusta, nopeudesta ja painopistealueista. EU:n tulisi tukea alueiden omia valintoja. Tämä edellyttää myös AKT-kumppanimailta omaa toimintaa ja vastuunottoa.

Lisäksi toissijaisuudesta tulee keskeinen ohjaava käsite. On myös AKT-maiden edun mukaista käsitellä kysymyksiä tasolla, jossa toiminta on mahdollisimman tehokasta ja tuloksekasta.

5.1. EU:n ja AKT-maiden poliittiset kumppanuudet alueellisen kehityksen edistämiseksi

EU on viime aikoina syventänyt maailmanlaajuisesti käytävää keskustelua sen toimielinten ja AKT-alueiden välillä, mikä on johtanut aluekohtaisten strategioiden hyväksymiseen Karibialla (maaliskuu 2006) ja Tyynenmeren alueella (toukokuu 2006) sekä EU:n ja Afrikan yhteisen strategian hyväksymiseen (joulukuu 2007).

Tässä edelleen jatkuvassa vuoropuhelussa keskitytään erityisesti rauhaan, turvallisuuteen ja konfliktien torjuntaan sekä kokemusten jakamiseen yhdentymisestä ja yhteisistä toimintapolitiikoista. Koska EU itse on yhdentynyt alue, tämän vuoropuhelun tulisi kehittyä kokonaisuudessaan yhteiseksi lähestymistavaksi.

Tämän vuoksi on välttämätöntä parantaa kaikkien EU:n käytössä olevien välineiden johdonmukaisuutta ja vaikuttavuutta niin, että niiden vaikutus edellä mainittuihin viiteen painopistealueeseen kasvaa.

5.2. Cotonoun hengen mukainen poliittinen vuoropuhelu alueellisella tasolla

Vahvistaakseen vuoropuhelua alueellisella tasolla EU:n tulisi

- **lisätä vuoropuhelua alueellisesta yhdentymisestä:** Komissio tunnustaa kansallisen tason ratkaisevan merkityksen alueellisen yhdentymisen onnistumiselle ja aloittaa kansallisten viranomaisten kanssa säännölliset keskustelut alueellisista kysymyksistä. AKT-maiden hallintotapaan liittyviä sitoumuksia seurataan säännöllisesti ja erityistä huomiota kiinnitetään siihen, miten kansalliset hallitukset panevat täytäntöön alueellista yhdentymistä koskevat sitoumuksensa.

EU:n olisi tuettava alueiden välistä kokemusten vaihtoa ja mahdollisia vertaisarviointeja alueellisten yhdentymisohjelmien etenemissuunnitelmista. Afrikassa myös Afrikan unionin olisi oltava mukana tässä vaihdossa.

Lisäksi EU:n olisi jaettava kokemuksiaan AKT-alueiden kanssa niissä asioissa, joissa alueet katsovat sen tärkeäksi. Useat EU:n politiikat voivat kiinnostaa niitä: taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus, terveys, elintarvikkeiden turvallisuus, maatalous, liikenne, ympäristö ja energia;

- **laajentaa vuoropuhelua alueellisesta yhdentymisestä:** EU:n tulisi kannustaa alueellisten liike-elämän foorumeiden perustamiseen ja järjestelmällisesti tukea sellaisten alueellisten kansalaisyhteiskunnan foorumien ja parlamentin valiokuntien perustamista tai vahvistamista, joiden tehtävänä on valvoa alueellista yhdentymistä.

EU:n tulisi myös rohkaista alueellista yhdentymistä tutkivien tiedelaitosten toimintaa ja yleisesti aloitteita, jotka koskevat AKT-maiden alueellisen yhdentymisen seuranta. Tähän kuuluvat myös talouskumppanuussopimuksiin liittyvät aloitteet.

5.3. Kehityspolitiikka: kehityspolitiikkaa koskeva eurooppalainen konsensus käytännössä

Vuosina 2008–2013 kymmenennessä EKR:ssä lisätään alueelliselle yhdentymiselle annettavaa tukea. Myös EU:n jäsenvaltioiden tulisi huomattavasti kehittää toimintaansa.

5.3.1. EU:n ponnistelujen yhdistäminen: kohti yhteistä ohjelmasuunnittelua

Avun tuloksellisuutta koskevien periaatteiden mukaisesti EU:n on kehitettävä yhteinen lähestymistapa AKT-maiden kehitystä edistävään alueelliseen yhdentymiseen.

- EU on sitoutunut yhteiseen ohjelmasuunnitteluun ja yhteisiin strategioihin kansallisella tasolla. ***Yhteisön alueellisen ohjelmasuunnittelun olisi tämän vuoksi oltava ensimmäinen askel kohti EU:n yhteistä alueellista ohjelmasuunnittelua.***
- Tällä hetkellä suunnitellaan ***kauppaa tukevan EU:n avun alueellisia paketteja***, joilla toteutetaan EU:n kauppaa tukevan avun strategiaa muun muassa tukemalla talouskumppanuussopimusten täytäntöönpanoa. Komissio on tyytyväinen neuvoston ja jäsenvaltioiden vahvasta sitoutumisesta, mutta komissio kehottaa tehostamaan toimia voimakkaasti, jotta nämä paketit saadaan käyttöön mahdollisimman nopeasti.
- AKT-maiden alueelliset organisaatiot ovat liian usein riippuvaisia avunantajilta saatavasta rahoituksesta. Koska tavoitteena tulisi olla taloudellinen omavaraisuus, ***kansallisten ja alueellisten varojen hankkiminen*** on hyvin tärkeää erityisesti vähemmän kehittyneiden maiden tukemiseksi alueellisia hankkeita kehitettäessä.
- EU:n tulisi kulloisenkin alueen johdolla tehostaa ***koordinointiaan muiden kehityskumppaneiden kanssa*** (joita ovat esimerkiksi kansainväliset rahoituslaitokset ja alueelliset kehityspankit), kunhan niiden tuki on täysin Pariisin periaatteiden mukaista.

5.3.2. Tehostettu EU:n tuki

Euroopan kehitysrahastosta tuettiin alueellisia hankkeita 3,2 miljardilla eurolla kaudella 1996–2007 (kahdeksas ja yhdeksäs EKR). Tuki kohdistettiin ensisijaisesti kestäväan kehitykseen, jota tuettiin 1,2 miljardilla eurolla. Seuraavaksi tärkeimmät kohteet olivat infrastruktuurin kehittäminen (777 miljoonaa euroa) ja yritystoiminnan kehittäminen (524 miljoonaa euroa).

Tulevina vuosina **kymmenennen EKR:n alueohjelmat** ovat yhteisön AKT-maiden alueelliselle yhdentymiselle antaman tuen ensisijainen väline. EKR:n määrärahat kokonaisuudessaan kasvoivat merkittävästi yhdeksännen ja kymmenennen EKR:n välillä, ja alueelliset määrärahat lähes kaksinkertaistuivat 1,78 miljardiin euroon. Tämä heijastaa EU:n ja AKT-maiden konsensusta kehitystä edistävän alueellisen yhdentymisen merkityksestä.

Pian hyväksyttävät alueelliset strategia-asiakirjat ja alueohjelmat⁶, joihin sisältyy analyysi alueellisen yhdentymisen nykyvaiheesta ja ratkaisustrategia, tukevat 4. luvussa linjattuja viittä painopistealuetta. Niissä

- tuetaan **alueellisia mekanismeja rauhan ja vakauden edistämiseksi**, konfliktien estämiseksi tai hallitsemiseksi ja turvallisuussuhkien (kuten järjestäytyneen rikollisuuden) torjumiseksi. Näin ne edistävät laajassa merkityksessä alueellista ihmisten turvallisuuden ohjelmaa. Länsi-, Etelä- ja Itä-Afrikassa EKR:n tuki auttaa vahvistamaan yleisafrikkalaisen rauhan ja turvallisuuden rakentamisen alueellisia rakenteita;
- kiinnitetään erityistä huomiota **alueelliseen taloudelliseen yhdentymiseen**; todennäköisesti lähes 75 prosenttia alustavista määrärahoista (eli 1,3 miljardia euroa) suunnataan tälle alalle.
- keskitytään alueellisen taloudellisen yhdentymisohjelman sisällä **erityisiin alueellisiin painopistealueisiin**, jotka painottuvat yhentyneempien markkinoiden viimeistelyyn, tuotantovalmiuksien kehittämiseen infrastruktuuriverkkojen parantamiseen ja tehokkaampaan alueelliseen yhteistyöhön kestävän energiapolitiikan edistämiseksi. Erityisesti keskitytään talouskumppanuussopimusten tukitoimenpiteisiin, sillä melkein puolet Karibian alueohjelmasta on tarkoitus osoittaa talouskumppanuussopimuksen velvoitteisiin;
- heijastuu **AKT-alueiden monimuotoisuus** niiden kestävän kehityksen painopistealueiden määrittelyssä. Tämä koskee erityisesti toista keskeistä toiminta-alaa Tyynellämerellä (kalatalous) ja Keski-Afrikassa (metsätalous). Länsi-Afrikassa suunnitellaan elintarviketurvan ja maatalouden tukemista, ja Itä-Afrikassa maan, veden ja meren luonnonvarojen hoidon tukemista.
- tuetaan **hyvää alueellista hallintotapaa**, jossa korostetaan valtiosta riippumattomien toimijoiden valmiuksien parantamista.

Kymmenennen EKR:n maaohjelmissa kiinnitetään enemmän huomiota alueellisiin kysymyksiin. Kansallisista määrärahoista 30 prosenttia (3,7 miljardia euroa) liittyy taloudelliseen kehitykseen, ja siitä suurin osa menee talouden perusrakenteisiin (noin 3 miljardia euroa, jolla keskitytään enemmän alueellisiin yhteyksiin). Merkittävällä summalla tuetaan kauppaa ja alueellista yhdentymistä sekä tuotantoaloja mukaan luettuna maatalous (noin 600 miljoonaa euroa).

EKR:n kaikille AKT-maille suunnatuilla määrärahoilla edistetään alueellisen yhdentymisen lujittamista tapauksissa, joissa alueiden välinen lähestymistapa voi tuoda lisäarvoa. Esimerkkejä tästä ovat

- **yritystoiminnan kehittäminen**: Euroopan yhteisö työskentelee Euroopan investointipankin kanssa vahvistaakseen investointivälineen (josta EKR rahoittaa enintään 3,5 miljardia euroa) ja kymmenennen EKR:n alueohjelmien välistä yhteisvaikutusta.

⁶ Komission valmisteluasiakirja ”The Regional Strategy Papers and Indicative Programmes of the 10th European Development Fund” (SEC(2008) 2538, 1.10.2008). Alueellisia strategia-asiakirjoja viimeistellään parhaillaan. Tässä annetuilla tiedoilla ei ole vaikutusta ohjelmien viralliseen hyväksyntään komissiossa.

Yritysten kehittämiskeskuksen (jota EKR tukee keskimäärin 18 miljoonalla eurolla vuodessa) tehtävää ja hallintorakennetta olisi mukautettava sen toiminnan tehostamiseksi ja toiminnan painopisteen suuntaamiseksi yritysten tukemiseen näiden pyrkiessä hyödyntämään alueellista yhdentymistä;

- **infrastruktuuriverkot:** EU:n ja Afrikan infrastruktuurirahastoa tuetaan edelleen innovatiivisena välineenä EU:n ja Afrikan infrastruktuurikumppanuuden toteuttamisessa. Tyynenmeren ja Karibian alueita varten harkitaan vastaavia mekanismeja;
- **rauha ja turvallisuus Afrikassa:** osana EU:n ja Afrikan yhteistä strategiaa EU jatkaa alueellisten toimijoiden tukemista Afrikan rauhan ja turvallisuuden toimintaohjelmassa ja erityisesti Afrikan rauhanrahaston kautta.

EY:n talousarvioista rahoitetuilla ohjelmilla on myös tärkeä rooli:

- **Kehitysyhteistyön rahoitusvälineellä** (aihepiirikohtaiset ohjelmat, jotka koskevat elintarviketurvaa, ympäristöä ja luonnonvarojen ja energian kestävää hoitoa sekä investointia ihmisiin) tuetaan alueellisia toimintoja sellaisilla politiikka-alueilla, joissa tarvitaan lisätukea alueellisen yhteistyön kehittämiseksi.
- Komission ehdottamalla **erityisellä ”rahoitusvälineellä elintarvikkeiden jyrkkään hinnannousuun liittyvää nopeaa toimintaa varten kehitysmaissa”** edistetään myös alueellista maatalous- ja elintarviketurvapolitiikkaa.
- **Vakautusvälineellä** edistetään alueellista vakautta ja rauhanrakennusvalmiuksia, muun muassa kohdennetuilla toimilla kriisitilanteissa ja toimenpiteillä pitkäaikaisten rajat ylittävien turvallisuushäiriöiden käsittelemiseksi.

5.3.3. Tehokkaammat tukimenetelmät

Lisätyn tuen vaikutuksen tehostamiseksi EU:n ohjelma- ja hanketason toimia olisi muutettava strategisemmiksi:

- **siirtymällä asteittain ohjelmakohtaiseen lähestymistapaan hankekohtaisen lähestymistavan sijasta;**
- **edistämällä aktiivisesti avun yhteisiä toimitustapoja**, kuten yhteisrahoitusta, hajautettua yhteistyötä tai yhteisrahastoja. EU:n erityisrahaston yhteydessä Afrikan infrastruktuureja varten voidaan nähdä esimerkkinä tässä suhteessa;
- **Alueiden perustamien rahastojen** avulla Euroopan yhteisö ja jäsenvaltiot voivat osallistua niiden rahoitukseen talouskumppanuussopimusten ja EU:n kauppaa tukevan avun strategian kautta; myös muut avunantajat voisivat tukea alueellista yhdentymistä;
- **asettamalla aidosti alueellista ulottuvuutta edustavat hankkeet etusijalle** ja varmistamalla, että hankkeet ja toiminta i) tukevat suoraan alueellisia painopistealueita, ii) ovat oikeasti alueellisia ja iii) tähtäävät mahdollisimman suureen alueelliseen kasvuun;
- **vahvistamalla alueellista ulottuvuutta kansallisella tasolla** ottamalla alueellinen ulottuvuus järjestelmällisemmin mukaan kansallisen tason hankkeissa.

Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä tarvittavaan tilivelvollisuuteen ja tehokkaan täytäntöönpanon valmiuksiin. Alueellisten organisaatioiden olisi saatava jäsenvaltioiltaan tarvittavat valtuudet huolehtia omien ja avunantajien varojen moitteettomasta varainhoidosta. Huomiota olisi kiinnitettävä myös varojen käyttövalmiuteen liittyvien puutteiden korjaamiseen alueellisissa organisaatioissa sekä avunantajien valmiuteen seurata tuloksiin pääsemistä.

AKT-maiden alueellista yhdentymistä olisi tuettava niin, että saadaan yhteisvaikutus alueiden lähiympäristön kanssa. Tällä tarkoitetaan yhteistyön helpottamista Afrikan eri alueiden kesken esimerkiksi yhteisrahoittamalla tärkeitä hankkeita kahdesta tai useammasta alueohjelmasta. Tähän sisältyy myös kannustus yhteistyöhön AKT-alueiden, EU:n syrjäisimpien alueiden ja EU:n merentakaisen maiden ja alueiden välillä. Tässä on mahdollisuuksia lisätä alueellista yhteisvaikutusta⁷.

5.4. Kauppapolitiikan muutokset maailmanlaajuisesti muuttuvassa ympäristössä

5.4.1. Talouskumppanuussopimukset

Kattava alueellinen talouskumppanuussopimus on tehty 15 CARIFORUM-valtion kanssa. Muilla AKT-valtioiden alueilla EU ja sen kumppanit ovat edelleen vahvasti sitoutuneita pääsemään kaikkien alueen valtioiden kanssa kattaviin talouskumppanuussopimuksiin, joihin sisältyy mm. määräyksiä palveluista ja investoinneista sekä alueelliseen kauppaan liittyvät säännöt, jotka ovat mahdollisimman kattavia.

Kattavat alueelliset talouskumppanuussopimukset ovat keskeinen väline EU:n ja AKT-maiden kumppanuudessa alueellisen yhdentymisen edistämiseksi. Ne tukevat yhdentymissuunnitelmien toteuttamista, lujittavat alueellisia markkinoita ja vahvistavat moitteetonta taloushallintoa kiinnittämällä ne kumppanuuteen EU:n kanssa. Erityisesti alueelliset talouskumppanuussopimukset

- **edistävät tavarakaupan alueellisten sitoumusten tosiasiallista toteuttamista** tukemalla nykyisiä tai suunniteltuja kaupan yhdentymishankkeita, kuten tarvittavia tulliuudistuksia;
- **laajentavat alueellista palvelujen kauppaa ja edistävät investointeja alueen sisällä ja EU:n kanssa** (jos alueet ottavat nämä kysymykset mukaan talouskumppanuussopimukseen) avoimemmilla, vakaammilla ja kehitysmuotoisemmilla alueellisilla säännöillä;
- **lujittavat alueelliseen kauppaan liittyviä sääntöjä** ratkaisemalla tärkeitä sääntelykysymyksiä, joita ovat kaupan helpottaminen, kaupan tekniset esteet ja terveys- ja kasvinsuojelu. Kun alue on tähän valmis, kilpailua, immateriaalioikeuksia, sosiaali- ja ympäristönäkökohtia sekä julkisten hankintojen sääntöjä koskevat sitoumukset ja yhteistyö tehostavat kehitystä ja yritystoiminnan olosuhteita kansallisella ja alueellisella tasolla.

Talouskumppanuussopimukset merkitsevät uudistuksia alueellisella ja kansallisella tasolla ja sisältävät yksityiskohtaisia kehitysyhteistyömääräyksiä, jotka sitovat EU:n tukemaan näitä talouskumppanuussopimuksiin liittyviä uudistuksia, jotta niistä saataisiin mahdollisimman

⁷ Komission vihreä kirja EU:n ja merentakaisen maiden ja alueiden välisten suhteiden tulevaisuudesta, KOM (2008) 383 lopullinen, 25.6.2008, ja komission tiedonanto syrjäisimpiä alueita koskevan strategian saavutuksista ja tulevaisuudennäköymistä, KOM (2007) 507 lopullinen, 12.9.2007.

suuri hyöty ja jotta AKT-alueiden ja EU:n välisen uuden kauppajärjestelmän kustannukset jäisivät mahdollisimman pieniksi.

AKT-kumppaneiden ilmaisemia huolenaiheita ja esiin nousevia ongelmia käsitellään joustavasti kansainvälisten kaupan sääntöjen mukaisesti ja varmistaen, että edistymistä tapahtuu kohti täysimittaista alueellista talouskumppanuussopimusta. AKT-maiden erilaiset tarpeet ja kehitystasot ja tämänhetkisten alueellisten yhdentymisprosessien erilaiset vaiheet otetaan huomioon, sillä talouskumppanuussopimusten on perustuttava nykyisille alueellisille yhdentymisprosesseille ja edistettävä niitä. Erityisesti alueellisten yhdentymisprosessien eriytyminen voi hyvinkin johtaa erilaisiin toteutuksiin talouskumppanuussopimusten sisällä.

5.4.2. *Muut kauppapoliittiset haasteet AKT-maissa*

AKT-mailla on myös muita kauppapoliittisia haasteita, jotka tulisi sisällyttää EU:n ja AKT-maiden kumppanuuteen.

- ***Vuorovaikutus alueellisuuden ja monenvälisyyden välillä:*** EU:n tulisi uudelleen vahvistaa, että alueellinen avoimuus on suunniteltava huolellisesti, jotta sen kehitysvaikutus on mahdollisimman suuri. Lisäksi kansallisessa sitoutumisessa alueelliseen yhdentymiseen kohdataan haasteita, kuten nykyinen ruoan hintakriisi, jolloin ratkaisuja tarvitaan ennemminkin alueellisella tasolla kuin alueellisia sitoumuksia heikentävissä kansallisissa päätöksissä.
- ***Kaupan yhdentymisohjelmien järjeistäminen Afrikassa:*** Afrikan unioni on aloittanut järkiperaistämisen, jonka tavoitteena on edistää Afrikan maanosan yhdentymisen pitkän aikavälin tavoitetta. EU:n olisi tuettava järkiperaistämistä, joka lujittaa yhtenäisen talousalueen rakenneosia, samalla kun pyritään vähentämään kaupan esteitä Afrikan eri alueiden välillä. EU:n ja Afrikan yhteisessä strategiassa EU tekee tähän tähtäävää yhteistyötä Afrikan unionin ja sen komission kanssa.

6. PÄÄTELMÄT

Alueellisen yhdentymisen tulisi olla keskeisellä sijalla EU:n kehityspolitiikassa ja EU:n ja AKT-maiden suhteissa. Se on välttämätön väline poliittiselle vakauttamiselle. Se on myös kasvun nopeuttamisen väline koordinoitujen rakenneuudistusten ja asteittaisen kaupan avautumisen kautta. Tämän vuoksi alueellinen yhdentyminen on keskeinen tekijä, kun halutaan vähentää köyhyyttä AKT-valtioissa vuosittain asetettujen tavoitteiden mukaisesti.